

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

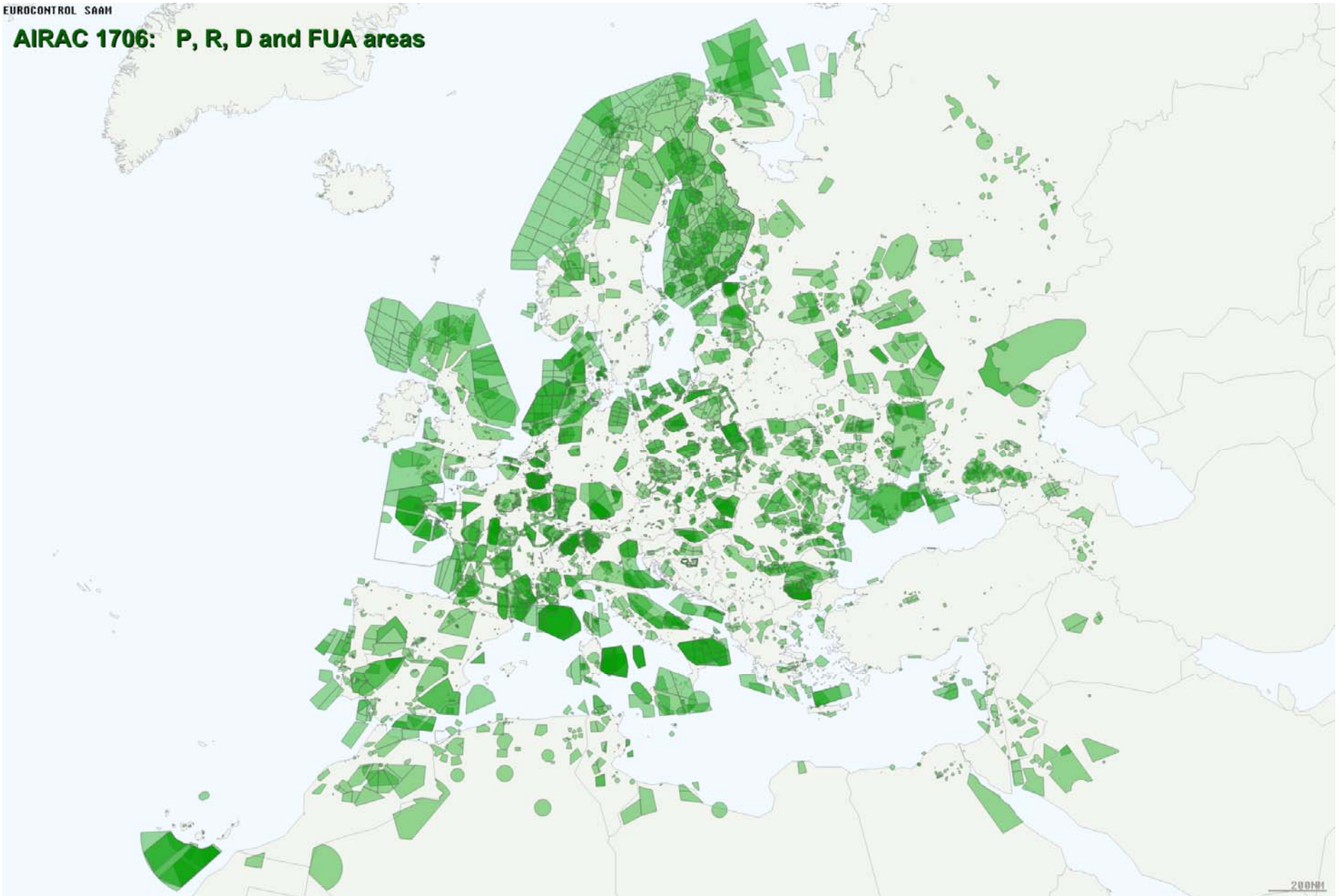
Odbor za upravljanje zračnega prostora
Republike Slovenije

Javno posvetovanje z uporabniki zračnega prostora

Ljubljana, Ministrstvo za infrastrukturo – 15. junij 2017

EUROCONTROL SAHM

AIRAC 1706: P, R, D and FUA areas

Pravne podlage

- Zakonodajni EU akt: Uredba (ES) št. 551/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. marca 2004 o organiziranosti in uporabi zračnega prostora na enotnem evropskem nebu (uredba o zračnem prostoru)
- Izvedbeni EU akt: Uredba Komisije (ES) št. 2150/2005 z dne 23. decembra 2005 o določitvi skupnih pravil za prilagodljivo uporabo zračnega prostora
- EUROCONTROL Specification for the application of the Flexible Use of Airspace (FUA) – Specifikacije Skupnosti (zavezujoča) – podajajo podrobnosti glede postopkov in zahtev za izvajanje in uporabo koncepta FUA
- slovenski predpis, ki natančneje določa izvajanje EU predpisa: Uredba o izvajanju Uredbe Komisije (ES) o določitvi skupnih pravil za prilagodljivo uporabo zračnega prostora (Uradni list RS, št. 81/13)
- dokument Odbora: Protokol za upravljanje zračnega prostora Republike Slovenije (2014)

Osnovna načela FUA

- usklajevanje med civilnimi in vojaškimi organi **na strateški, predtaktični in taktični ravni** upravljanja zračnega prostora - za **povečanje varnosti in zmogljivosti** zračnega prostora ter izboljšavo učinkovitosti in prilagodljivosti operacij zrakoplovov
- rezervacija zračnega prostora za izključno ali posebno uporabo kategorij uporabnikov je **začasne narave in se uporablja le v časovno omejenih obdobjih na podlagi dejanske uporabe** ter se sprostí, kakor hitro preneha dejavnost, ki je povzročila njeno vzpostavitev
- sodelovanje pri čezmejnih dejavnostih
- služba zračnega prometa in uporabniki čim bolj izkoristijo razpoložljivi zračni prostor

Tri ravni izvajanja FUA

- Nivo 1: strateška raven - Odbor za upravljanje zračnega prostora RS
- Nivo 2: predtaktična raven - Celica za upravljanje zračnega prostora RS
- Nivo 3: taktična raven - izvajalec navigacijskih služb zračnega prometa in nadzorne vojaške enote

Strateška raven FUA

- država mora določiti osebe in/ali organizacije, ki so pristojne za izvajanje koncepta FUA
- naloge strateškega upravljanja zračnega prostora RS izvaja ministrstvo, pristojno za promet, v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za obrambo
- predloge odločitev in pripravlja Odbor za upravljanje zračnega prostora RS

Ključne naloge FUA na strateški ravni

- **redno** se pregledujejo **potrebe uporabnikov**
- dejavnosti, ki zahtevajo rezervacijo ali omejitev zračnega prostora, se **odobrijo**
- vzpostavijo se **mehanizmi posvetovanja** med posameznimi nivoji izvajanja FUA in uporabniki
- opredelijo se **začasne strukture** in **postopki rezervacije zračnega prostora**
- sodelovanje s sosednjimi državami

Predtaktična raven FUA - Celica

- naloge predtaktičnega upravljanja zračnega prostora Republike Slovenije opravlja Celica za upravljanje zračnega prostora Republike Slovenije (angl.: AMC – *Airspace Management Cell*)
- njene člane izmed zaposlenih v Slovenski vojski, Agenciji Republike Slovenije za okolje in v javnem podjetju Kontrola zračnega prometa Slovenije, d.o.o., soglasno imenujejo minister, pristojen za promet, minister, pristojen za obrambo, in minister, pristojen za meteorologijo
- ustanovljena 2014

Ključne naloge FUA na predtaktični ravni

- Celica za upravljanje zračnega prostora
 - odgovorna za dnevno upravljanje zračnega prostora
 - dodeljevanje zračnega prostora
 - pravočasno sporočanje razpoložljivosti zračnega prostora vsem zadevnim uporabnikom, drugim celicam upravljanja zračnega prostora, izvajalcem služb zračnega prometa in uporabnikom
- administrativne in druge podporne naloge za opravljanje nalog Celice zagotavlja Kontrola zračnega prometa Slovenije, d.o.o.

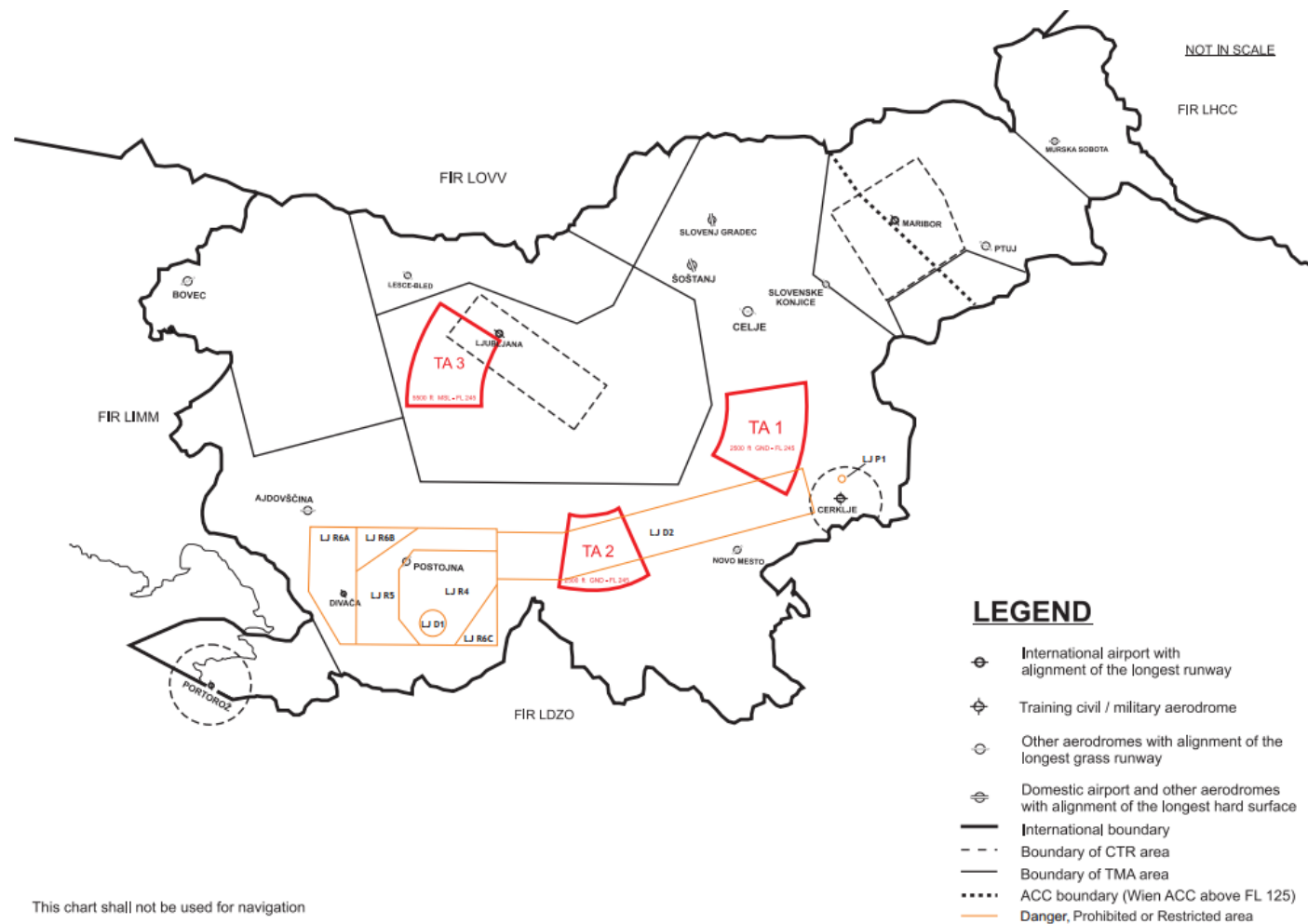
Naloge na taktični ravni FUA

- izvajajo jih izvajalec navigacijskih služb zračnega prometa in nadzorne vojaške enote
- vzpostavitev postopkov civilno-vojaškega sodelovanja
- aktivacija ali prerazporeditve zračnega prostora v realnem času, dodeljenega na predtaktični ravni
- pravočasno in učinkovito izmenjava vsake spremembe načrtovane aktivacije tega zračnega prostora
- isti principi veljajo pri čezmejnih aktivnostih

Nadzorna organa

- Pristojna organa za nadzor CAA in VLO
- Ugotovitve CAA:
 - vzpostavljeni so postopki usklajevanja
 - nadzorne vojaške enote in enote služb zračnega prometa pravočasno in učinkovito izmenjajo vsako spremembo načrtovane aktivacije zračnega prostora in sporočijo vsem zadevnim uporabnikom trenutni status zračnega prostora
- Standardizacijska inšpekcija EASA

FUA strukture zračnega prostora

Vir: Zbornik letalskih informacij Slovenije, ENR 6.6.1

This chart shall not be used for navigation

Posvetovanje Odbora z uporabniki

- če je mogoče, se pred spremembami planiranja ali oblikovanja dogovorov o zračnem prostoru doseže soglasje
- usklajevanje civilnih in vojaških operativnih potreb, pri čemer ne sme dajati prednosti enim ali drugim
- **Odbor presodi o ustreznosti rezultatov posvetovanja in jih smiselno upošteva pri oblikovanju predlogov odločitev**

Poročilo
o izvajanju prilagodljive uporabe
zračnega prostora
in ocena uporabe zračnega
prostora 2016

Poročilo o izvajanju FUA

- Redno letno poročanje obveznost po EU zakonodaji
- Objavljeno na spletni strani MZI
http://www.mzi.gov.si/si/delovna_podrocja/letalstvo/odbor_za_upravljanje_zracnega_prostora_republike_slovenije
- Obvezne sestavine poročila določa EU uredba:
 - splošen **opis nacionalne organizacije** in odgovornosti na vseh treh ravneh koncepta prilagodljive uporabe zračnega prostora,
 - **ovrednotenje sporazumov, postopkov in podpornih sistemov**, v zvezi z varnostjo, zmogljivostjo zračnega prostora, učinkovitostjo in prilagodljivostjo operacij zrakoplovov vseh uporabnikov,
 - **problemi** pri izvajanju te uredbe, sprejeti ukrepi in potrebe po spremembah,
 - **izidi nacionalnih inšpekcijskih pregledov**,
 - **sodelovanje med državami članicami** pri upravljanju zračnega prostora in zlasti pri ustvarjanju in upravljanju čezmejnega zračnega prostora in čezmejnih dejavnosti.

Ovrednotenje sporazumov

- vrednotenje se opravi v zvezi z varnostjo, zmogljivostjo zračnega prostora, učinkovitostjo in prilagodljivostjo operacij zrakoplovov
- vzpostavitev okvirnih dogovorov in pregledi že uveljavljene prakse, ki so jih razvili civilni in vojaški organi za lažjo uporabo koncepta prilagodljive uporabe zračnega prostora
 - Na dnevni ravni ZOC ob koordinaciji z OKZP
 - postopki opredeljeni v postopkovniku ZOC (uporabo Osrednjega vadišča OSVAD Poček/Postojna) in Navodilu za izvajanje postopkov pri poletih prestreznikov zveze NATO, ki opredeljuje načine rezervacije in uporabe začasno oddeljenega zračnega prostora (TSA)
 - najave oz. potrebe se usklajuje 60 dni vnaprej
 - Zahteva po realnem načrtovanju, da se doseže največ 30% odstopanje med načrtovano in dejansko uporabo zračnega prostora
 - Postopki odobritev dejavnosti, ki zahtevajo rezervacijo ali omejitev zračnega prostora, so predpisani in medsebojno usklajeni
 - Postopek opredelitve začasnih struktur in postopkov zračnega prostora zaradi ponudbe več možnosti glede rezervacij zračnega prostora se izvaja, saj je SUA zasnovan modularno in prilagodljiv glede na potrebe.

Predlogi za spremembe

- predlog postojnskega aerokluba - preureditev posameznih con nad Osrednjim vadiščem OSVAD Poček/Postojna (vertikalna reorganizacija con)
- zavrnitev predloga: ob taki ureditvi obstajala precejšnja možnost napačne objave in/ali razumevanja glede statusa oz. zaprtosti zračnega prostora in pričakovani majhen učinek sproščanja zračnega prostora namreč ne bi odtehtal povečanega varnostnega tveganja.
- Frekvenca 126.525 MHz

Ocena uporabe zračnega prostora 2016 (1)

- Poročilo o uporabi zračnega prostora

Posebna SUA referenca oz. oznaka:	Vsota rezerviranih ur (D-1)	Vsota porabljenih ur
R4	217:00	217:00
R4,5	145:45	145:45
R4,5,6	31:30	31:30
TA1	174:00	122:40
TA2	94:30	66:30
TA3	00:00	00:00
Ad hoc SUA*	244:00	210:55
skupaj	906:45	794:20

*kot objavljeno v AIP SUPP

Podatki za R4, R4 in R5 ter R4-R5-R6A-R6B-R6C so zbrani iz NOTAM sporočil (objavljenih in preklicanih). Podatki za TA1, TA2 in TA3 so zbrani iz OKZP FDPS. Osnovna enota beleženja aktivacije TA1, TA2 in TA3 je 60 minut.

Ocena uporabe zračnega prostora 2016 (2)

- Vzpostavljene strukture uporabe zračnega prostora so zasnovane modularno in so umeščene na način, ki omogoča njihovo **smiselno uporabo glede na dejanske potrebe in na način, da ne vplivajo oziroma minimalno vplivajo na komercialni zračni promet.**
- Podatki o uporabi zračnega prostora v letu 2016 kažejo, da je **vsota porabljenih ur vedno nižja ali enaka vsoti števila načrtovanih ur.**
- Odbor podaja oceno, da izhajajoč iz podatkov o uporabi zračnega prostora v letu 2016, v primerjavi s podatki iz preteklih let ter izvedenimi usklajevanji med civilnimi in vojaškimi uporabniki zračnega prostora, se v zračnem prostoru Republike Slovenije **koncept prilagodljive uporabe zračnega prostora izvaja ustrezno.**

Hvala.

gp.mzi@gov.si

glavna.pisarna.gssv@mors.si